

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Laglottsskyddet

Går det att förändra för att öka testationsfriheten för arvlåtare?

Kandidatuppsats inom Affärsjuridik

Författare: Daniel Carlsson

Handledare: Anneli Linhard

Framläggningsdatum 2012-05-14

Jönköping Maj 2012

Kandidatuppsats i Affärsjuridik (Familjerätt)

Titel:	Laglottsskyddet-Går det att förändra för att öka testationsfriheten för arvlätare.
Författare:	Daniel Carlsson
Handledare:	Anneli Linhard
Datum:	2012-05-14
Ämnesord	Arvsrätt, Laglottsskydd, Testationsfrihet

Sammanfattning

I Ärvdabalken står det att en persons barn, bröstarvingarna, ska ärva denne. Möjlighet att testamentera på annat sätt finns dock av. Detta har främst motiveras av att äganderätten inte är fullständig om det inte är möjligt att ge bort egendom efter döden. Men ska en person med barn testamentera måste laglottsskyddet tas i beaktande. Laglottsskyddet är reglerat i Ärvdabalkens 7:e kapitel. Det garanterar att bröstarvingarna får ut hälften av kvarlåtenskapen efter en förälder. Laglottsskyddet inskränker alltså på arvlåtarens testationsfrihet. Dess syfte är att uppnå rättvisa mellan bröstarvingarna och garantera dessa en del av arvet efter deras föräldrar. Laglottsskyddet har diskuterats i förarbeten och doktrin sedan lång tid tillbaka för att undersöka om det kan tas bort ur svensk rätt och motioner har lagts fram i riksdagen i detta syfte. Det har dock behållits med i princip samma utformning som när det infördes 1857. Kan då dessa regler förändras för att ge arvlåtaren större möjlighet att testamentera som denne vill? Att ta bort reglerna är en stor förändring i ett rättsområde där förändringar inte sker lätt. Dessutom finns laglottsskyddet i våra nordiska grannländer vilket är något som talar för att inte ta bort den helt och hållet då det på familjerättens område eftersträvas enighet med dessa länder. Ska då laglottsskyddet förändras finns möjligheter att se över hur reglerna ser ut i dessa länder för en förändring. I både dansk och norsk rätt finns en beloppsbegränsning för vad en bröstarvinge kan få ut på 1 000 000 kr i respektive valuta. Ett förslag är då att införa en liknande regel i svensk rätt.

Bachelor thesis in Commercial and Tax law

Title:	The reserved portion protection-can it be changed to extend the testamentary freedom
Author:	Daniel Carlsson
Tutor:	Anneli Linhard
Date:	2012-05-14
Subject terms	Inheritance law, reserved portion protection, freedom of will

---

Abstract

In the Inheritance Code is it written that a person's children, the heirs, are to inherit him. Possibility to leave by will is however another way. But then the reserved portion protection has to be taken to account. The reserved portion protection is regulated in the Inheritance Code's 7th chapter. It ensures that the heirs half of the estate after a parent. This restricts the deceased's testamentary freedom. Its purpose is to achieve fairness between the heirs and to ensure them a part of the heritage after their parents. The reserved portion protection has been discussed in preliminary work and doctrine since a long time if it can be removed from Swedish law and motions has been tabled in the parliament to remove it. However, it has been maintained with in principle the same shape as when it was introduced in 1857. Can these rules be changed so that the deceased is given greater opportunity to leave by will as he wants to? To remove these rules is a great change in an area of law where changes are not easily made. Besides, the reserved portion protection is a part of our Nordic neighbors legislation is something that speak for that it shouldn't be completely removed when unity is pursued in family Law with these countries. Is the reserved portion protection to be changed there are possibilities to look at the legislation in these countries to get suggestions for a change in the legislation. In both Norwegian and Danish there is a limitation of amount for what one heir can get from the estate. The amount is 1 000 000 kr in respectively currency. A suggestion is to introduce a similar rule in Swedish law.

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte.....	2
1.3	Avgränsning	2
1.4	Metod	2
1.5	Disposition.....	3
2	Historik och gällande rätt.....	4
2.1	Äldre rätt kring laglottsskyddet och testamente	4
2.2	Laglottsskyddet	5
2.3	Förstärkta laglottsskyddet	8
2.4	Testamentesreglernas bakgrund och utformning	9
2.5	Proposition 1986/1987:1	11
2.6	SOU 1981:85	12
3	Diskussioner kring och förslag angående förändring av laglottsskyddet.....	15
3.1	Motioner	15
3.1.1	Motion 1996/1997: L417	15
3.1.2	Motion 2000/2001: L409	16
3.1.3	Motion 2010/2011: C207	16
3.1.4	Motion 2010/11: C353	16
3.1.5	Motion 2011/12: C240	17
3.2	34:e Nordiska Juristmötet i Stockholm 1996	17
4	Utländsk rätt	19
4.1	Finland	19
4.2	Norge	20
4.3	Danmark.....	20
5	Avslut	22
5.1	Analys	22
5.2	Slutsats	28
	Referenslista	30

Förkortningslista

ÄB-Ärvedabalk

SOU-Statens Offentliga Utredningar

NJA-Nytt Juridiskt Arkiv

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Familjerätten är viktig för oss alla, från den dag vi föds till den dag vi dör finns här lagbestämmelser som är av stor vikt för våra liv. Reglerna om äktenskap och föräldraskap styr upp hur livets höjdpunkter ska genomföras. Dessa händelser blir dock inte aktuella för alla människor. Endast Ärvdabalken (ÄB) och dess regler om hur kvarlåtenskapen ska fördelas när någon dör kommer vid ett eller sannolikt flera tillfällen bli mycket viktiga för oss alla. Det går att välja att skriva ett testamente för att fördela kvarlåtenskapen på den eller de som var person själv vill ska arva ens tillgångar. Dock finns det inskränkningar mot denna rätt i ÄB:s sjunde kapitel. I 7:1 stadgas det att hälften av kvarlåtenskapen ska tillfalla den avlidnes bröstarvingar som laglott. Bröstarvinge är en persons barn. Oavsett vilken relation en person har med sina barn är de berättigade till hälften av arvet. När lagstiftningen läses känns den onödigt hård i sitt reglerande. Det känns märkligt att ett barn som brutit med sina föräldrar har samma rätt till arvet som ett barn som ställt upp för dem vid ålderns höst då de ofta kan behöva hjälp med de olika problem som åldern kan medföra i form av kroppslig och ibland fysisk försämring. Eller som Svante Thorsell¹ skriver i Dagens Nyheter, om vid föräldrarnas död ett barn är handikappat och sitter på ett servicehem medan det andra är förmöget och inte har behov av pengarna, varför ska föräldrarna inte kunna testamentera till det barn som bäst behöver pengarna?²

Något som även väckte mitt intresse var att laglottsskyddet infördes i svensk rätt 1857. Det är en mycket lång tid sedan och de grunder som låg till grund för dess införande är sannolikt inte lika aktuella idag. Ett tungt skäl var att familjegården skulle behållas inom familjen. Inte hur individen önskade alltså. Efter detta har Sverige industrialiserats och jordbruket har inte längre den betydelse det hade innan. Eller är anledningen till att laglottsskyddet är väsentligen oförändrad det faktum att den fortfarande fyller en viktig funktion i sin nuvarande form?

---

¹ <http://www.advokatsvantethorsell.se/> 9/4 2012.

² Thorsell, Dagens Nyheter, 9/4 2012.

1.2 Syfte

Uppsatsen syftar till att utreda gällande rätt kring laglottsskyddet som finns reglerat i ÄB:s 7:e kapitel för få möjlighet att identifiera eventuella problem kring möjligheterna att testamentera på grund av laglottsskyddet. Den utreder även ur ett lege ferenda perspektiv om det finns alternativa lösningar som inte i lika stor utsträckning begränsar arvlåtens möjlighet att testamentera.

1.3 Avgränsning

I denna uppsats redogörs reglerna kring laglottsskyddet. Även dess utveckling och förslag till förändring som framförts men inte gått igenom tas upp. Övriga familjerätten behandlas inte mer än pedagogiken kräver för att förklara laglottsskyddet. Fokus ligger på arvlåtarens situation. En jämförelse med hur reglerna ser ut i Norge, Finland och Danmark görs för att se hur reglerna ser ut i dessa länder. Endast lagbestämmelserna behandlas i dessa länder på grund av mån av plats. Island kommer inte behandlas då lagreglerna i detta land på det stora hela är samma som i Norge.³

1.4 Metod

I uppsatsen beskrivs nuvarande lagstiftning kring laglottsskyddet samt grundläggande testamentesregler med en rättshierarkisk metod. Lagtext används för att visa på hur laglottsskyddet är uppbyggt. Förarbeten ges stor vikt då här finns laglottsskyddets syften beskrivna och diskussioner kring laglottsskyddet har förts här i. Praxis används för att visa på domar som behandlat detta men inte ges samma vikt i uppsatsen. Doktrin används för att ge ytterligare bredd och bidra med åsikter kring laglottsskyddet. En deskriptiv metod används för att ge en bild av hur laglottsskyddet är uppbyggt och dess utveckling i förarbeten genom historien beskrivs för att ge en förståelse för laglottsskyddet. Praxis tas upp i de fall detta bedöms meningsfullt för att bidra till förståelsen för laglottsskyddet. Vidare används en deskriptiv metod för att visa de förslag som givits till riksdagen eller i doktrinen till förändring av laglottsskyddet som förts fram genom åren. Dessa förslag används för att få förslag på vilka sätt en förändring kan genomföras. Fokus ligger på händelser och utredningar som genomförts sedan nuvarande Ärvdabalken (ÄB) infördes. Även det Nordiska Juristmöte som behandlade laglottsskyddet undersöks för att få åsikter kring laglottsskyddet.

---

³ Lödrup s. 71, 73-74.

Vidare görs en översiktlig studie med norsk, dansk och finsk rätt för att få en bild av laglottsskyddet lege i ett ferenda perspektiv. Även de ytterst grundläggande delarna av arvsrätten tas upp. Dessa länder har valts ut då dessa länders arvsregler liknar de svenska och det finns en målsättning om en att det i Norden ska finnas liknande regler på området. En komparativ metod används inte där då detta inte är möjligt av utrymmesskäl, vilket redogörs för i avgränsningen.

1.5 Disposition

I kapitel 2 redogörs gällande rätt kring laglottsskyddet och testamente att för att ge en uppfattning om hur reglerna ser ut och hur de påverkar oss. Detta kapitel inleds med en kort historisk bakgrund över hur laglottsskyddet uppstod och hur den utvecklats i Sverige. Sedan följer en genomgång av grundläggande arvregler och efter detta behandlas laglottsskyddets grunder. Efter detta beskrivs det förstärkta laglottsskyddet. Därefter tas testamentesreglerna och de argument som ligger bakom deras existens upp för att visa kort hur de ser ut och vad de bygger på. Sedan följer proposition 1986/87:1 och den statliga offentliga utredning (SOU) som förgick propositionen gås igenom för att se hur synen på den var då den senast utreddes grundligt. Kapitel 4 innehåller de motioner som lagts fram till riksdagen angående en ändring av laglottsskyddet. Dessa gås igenom i kronologisk ordning. Här redogörs även Nordiska Juristmötes behandling av laglottsskyddet. Kapitel 5 tar upp hur reglerna ser ut i Norge, Finland och Danmark kring laglottsskyddet. Uppsatsen avslutas med en analys där syftet besvaras och slutsats analysen kort sammanfattas i kapitel 6.

2 Historik och gällande rätt

2.1 Äldre rätt kring laglottsskyddet och testamente

I romersk rätt fick testamentet sitt första genomslag. I tidigare rätt hade det troligtvis inte tillåtits liknande upplägg. Men redan i den romerska rätten fanns en inskränkning i att det inte gick att göra sina barn arvslösa. Detta skulle strida mot naturlig familjehänsyn. Laglottsskyddet blev resultatet av detta och utvecklades till att vara en viss kvotdel av arvet som skulle vara olika stor i olika fall.⁴ Germansk rätt saknade möjlighet att testamentera till en början men införde efter hand detta.⁵ Liknande utveckling skedde i Sverige där nedärvda ättesynpunkter och kyrkans strävan efter gåvo- och testamentsfrihet stod på var sin sida i frågan om testamentet. Kyrkans syfte med detta var att folk skulle få möjlighet att göra donationer till välgörande och framförallt kyrkliga ändamål. De dåtida lagarna påverkades av dessa motsatta intressen. Göotalagarna ville begränsa dispositionsfriheten genom ett huvudlottssystem. Detta innebar att den som hade en son kunde för sin själs skull ge Kristus hälften kvarlåtenskapen medan den som hade två söner kunde ge bort en tredjedel. Även Östgöotalagen och Gotlandslagen hade bestämmelser som möjliggjorde att kyrkan gavs en del av arvet. Svealagarna hade ett skydd för arvejorden som sade att arvlåtaren inte kunde ge bort mer än en tiondel av den om arvingarna misstuckte.⁶

I 1734 års lag utgicks det från Svealagarnas system. På landet var det inte tillåtet att testamentera bort arvejorden, dock tilläts det att testamentera bort lösören och jord som förvärvats på egen hand. I städer gick det dock att testamentera bort vissa kvotdelar ur kvarlåtenskapen, olika stora i olika fall, liksom det var i romersk rätt. När sedan Kungliga Förordningen 21 december 1857 infördes hade ett enhetligt laglottssystem som byggde på fransk rätt arbetats fram. I detta system, som är detsamma som idag, stadgades det att bröstarvingarna har rätt till halva kvarlåtenskapen. I samband med att laglottsskyddet regle-

---

⁴ SOU 1925:43 s. 289.

⁵ SOU 1925:45 s.290.

⁶ SOU 1925:43 s.294-295.

rades 1857 togs även arvejordssystemet bort.⁷ Det regelsystem som infördes har sedan be-
hållits i både gamla Arvslagen från 1928 och nuvarande ÄB 7:e kapitlet.⁸

2.2 Laglottsskyddet

I Sverige är de närmaste arvingarna en persons barn. Dessa kallas i lagtexten för bröstar-
vingar.⁹ Det är värt att notera att adoptivbarn har samma ställning som biologiska barn.¹⁰
De ska ärva lika stor del av arvet och är ett barn redan avlidet ska detta barns avkomlingar
träda i dess ställe¹¹. Varje gren ska då taga lika lott. Ett exempel på detta är när A är far till
B och C. B är redan avliden men har lämnat efter sig barnen D och E. När A dör kommer
C att ärva hälften av kvarlåtenskapen och D och E kommer att ärva en fjärdedel var. Hade
D varit avliden vid A:s död men efterlämnat barnen F och G skulle dessa ärvt en åttondel
var. På detta sätt har båda grenar tagit lika lott i de olika situationerna. Är arvlåtaren gift
med bröstarvingarnas andra förälder vid dödsfallet har den efterlevande maken dock rätt
till arvet innan bröstarvingarna.¹² Efterlevande make får dock inte testamentera bort egen-
dom som ska tillfalla den först avlidna makens arvingar.¹³ Därmed har den efterlevande
maken endast fri förfoganderätt men inte full äganderätt.¹⁴

Det står dock fritt för A att testamentera sin kvarlåtenskap på ett annat sätt än det i exemp-
let visade. Om han exempelvis tycker bättre om något av sina barnbarn kan han välja att
testamentera sin kvarlåtenskap till detta istället för B. Han måste då dock ta B:s laglott i
beaktande. Laglotten är hälften av kvarlåtenskapen och tillfaller bröstarvingarna jämnt för-
delat.¹⁵ Alltså går det att inte testamentera bort mer än hälften av sina egendomar då detta
inkräftar på den del som utgör laglott. För att förtydliga kan samma personer som i exemp-
let ovan användas. C har rätt till en fjärdedel i laglott medan E får en åttondel och F och G

---

⁷ SOU 1981:85 s.207.

⁸ Saldeen s.108.

⁹ ÄB 2:1 1 st.

¹⁰ Föräldrabalk 4:8 1 st.

¹¹ ÄB 2:1 2 st.

¹² ÄB 3:1 1 st.

¹³ ÄB 3:2 1 st.

¹⁴ Brattström/Singer s.34.

¹⁵ ÄB 7:1.

en sextondel var. Den hälft av kvarlåtenskapen som återstår efter att laglotten dragits ifrån utgör den så kallade disponibla kvoten och denna del har bröstarvingar ingen rätt i.¹⁶ Syftet med laglottsskyddet är att bevara en del av den avlidnes tillgångar inom familjen och att det ska uppstå rättvisa mellan bröstarvingarna.¹⁷ Mer om laglottsskyddets syften beskrivs nedan i detta kapitel.

Laglotten är en värdemässig rätt i kvarlåtenskapen. Detta betyder att en bröstarvinge inte har möjlighet att kräva att få ut en viss tillgång. Utan när en bröstarvinge väl fått ut det värde han har rätt till kan han inte klaga på att hans laglott är kränkt bara för att denne inte fått en viss tillgång.¹⁸ Det ska tilläggas att en bröstarvinge har rätt att utfå sin laglott i egendom han har fri förfoganderätt i.¹⁹ Alltså behöver bröstarvingen inte gå med på att ur boet få en tillgång som har en förvaltningsinskränkning även om värdet på tillgången är lika högt värderad som det värde denne är berättigad till att få ut från sin laglott.²⁰

Laglottsskyddet ger endast skydd mot testamentariska förordnanden men inte mot annan arvsrätt. Detta innebär att bröstarvingar vars föräldrar är gifta med varandra när den första föräldern dör, i praktiken inte skyddas av laglottsskyddet vid den första förälderns död.²¹

Ett praktiskt problem med laglotten är vilket värde som den ska grundas på. En boupp-teckning ska vanligen göras senast tre månader efter dödsfallet i normala fall.²² Boupp-teckningen är dock inte bindande när det kommer till vilket värde laglotten ska grundas på. De sätts vanligen lågt och utgår från hur egendomssituationen såg ut vid tidpunkten för dödsfallet.²³ Efter detta kan tillgångarna förändras i värde då inkomster och utgifter som påverkar tillgångarna kan uppstå. Detta kan ställa till problem när laglotten kränks i ett testamen-

---

¹⁶ Malmström & Singer s. 110.

¹⁷ Walin & Lind s. 205.

¹⁸ Saalden s. 111.

¹⁹ ÄB 7:5.

²⁰ Saldeen s.111.

²¹ Walin & Lind s. 201.

²² ÄB 20:1 1 st.

²³ Saldeen s.111.

te där förordnandena är nedskrivna i värde och inte i kvoter. Är testamentet förordnat i kvoter blir det inga problem dock.²⁴

Om en bröstarvinge får en del av kvarlåtenskapen tilldelad via testamente ska denna del räknas av från det kan ha rätt till enligt reglerna om laglottsskyddet. Detsamma gäller även då förskott till arv givits till en bröstarvinge.²⁵ Dessa regler kopplar även till Äktenskapsbalken 11:5 där det framgår att förskott ska räknas av vid bodelning.²⁶ Reglerna om förskott har sin grund i att föräldrar vanligtvis vill likabehandla sina barn och att det ska vara rättvisa mellan samt skydda bröstarvingarna. Rättvisan mellan bröstarvingarna bör vara uppfylld enligt Wallin & Lind, dock kan det anses att det går att ifrågasätta om skyddet för bröstarvingarna försvinner genom avräkningen. En bröstarvinge kan bli lottlös vid arvlåtarens död när bröstarvingen fått en gåva många år tidigare.²⁷

Om ett testamente inkräktar på laglottsskyddet har bröstarvingar rätt att begära jämkning av testamentet för att få ut sin andel av kvarlåtenskapen. Jämkning ska göras proportionerligt för alla förmånstagare i testamentet.²⁸ Det är värt att notera att bara för att en bröstarvinge påkallar jämkning och denna går igenom betyder detta inte att övriga bröstarvingar automatiskt även de får ut sin laglott. Inte heller ökar laglotten för en bröstarvinge om de övriga inte begär jämkning.²⁹ Om inte bröstarvinge begär att utfå jämkning går testamentet dock igenom. Om det finns flera olika förordnanden i ett testamente finns det en tolkningsregel för att bestämma vem som har rätt till en viss tillgång. Om inget annat står i testamentet ska legat ska gå före universellt förordnande och saklegat går före legat.³⁰ Legat är en förmån i testamentet till viss egendom. Det kan gälla ett visst penningbelopp eller nyttjanderätt till egendom. Saklegat är således legat i en viss sak, exempelvis en dyrbar vas.³¹ Ett

---

²⁴ Walin & Lind s. 204.

²⁵ ÄB 7:2.

²⁶ Äktenskapsbalken 11:5.

²⁷ Walin & Lind s. 205.

²⁸ ÄB 7:3 1 st.

²⁹ Eriksson s.180.

³⁰ ÄB 7:3 1 st.

³¹ ÄB 11:10 1 st.

universellt förordnande innebär att någon får allt i testamentet eller en viss del i det, exempelvis 1/3 av kvarlåtenskapen.³²

2.3 Förstärkta laglottsskyddet

Det förstärkta laglottsskyddet stadgas i ÄB 7:4. Det syftar till att undvika kringgående av laglottsskyddet genom att ge bort egendom som gåva kort innan att en person ska avlida.³³ Det behöver dock inte handla om en gåva i vanlig mening utan det är tillräckligt med en benefik disposition för att det förstärkta laglottsskyddet ska bli aktuellt.³⁴ Här faller till exempel en försäljning till underpris in under sådant som kan anses vara en benefik disposition.³⁵ Det krav som uppställs är att arvlåtaren innan han avlidit gett bort egendom under omständigheter som är att likställa med testamente. Givaren behöver dock inte ha som avsikt att med gåvan kringgå laglottsskyddet.³⁶ Dock ska syftet med gåvan kunna antas ha varit att ordna med sitt arv.³⁷

Det finns två olika sorters gåvor som kan göra det förstärkta laglottsskyddet aktuellt. Dessa är gåvor som ges när givaren är nära döden eller åtminstone tror att han är detta, och gåvor som medför att givaren behåller den huvudsakliga nyttan av egendomen som ges bort.³⁸ Något som är typiskt för gåvor av båda sorterna är att de inte har någon betydelse för givarens ekonomiska situation under den tid han har kvar att leva. Ett exempel på dessa sorters gåvor är en gåva av en fastighet där givaren behåller fri nyttjanderätt ända till den dag han dör. För att det förstärkta laglottsskyddet ska kunna bli aktuellt måste de fördelar som givaren behåller trots gåvan vara större än de nackdelar som bortgivandet av gåvan medför.³⁹

Om förstärkta laglottsskyddet blir aktuellt kommer det medföra att gåvan återförs till kvarlåtenskapen till den del det krävs för att bröstarvingarna ska kunna få ut sin laglott. Om det inte är möjligt för gåvan att föras tillbaka till kvarlåtenskapen ska värdemässig ersättning

---

³² ÄB 11:10 2 st.

³³ Malmström/Singer 113.

³⁴ Walin/Lind s. 232.

³⁵ NJA 1939 s.71.

³⁶ NJA (Nytt Juridiskt Arkiv) 1973 s. 687.

³⁷ NJA 1998 s. 534.

³⁸ NJA 1934 s.462 och NJA 1935 s. 203.

³⁹ Malmström/Singer 114.

återföras.⁴⁰ En förutsättning för att det förstärkta laglottsskyddet ska bli aktuellt är att bröstarvinge väcker talan mot gåvan inom ett år efter att bouppteckningen efter arvlåtaren avslutats.⁴¹

En gåva som inte hunnit bli fullbordad vid arvlåtarens död och som inkräktar på en bröstarvinges laglott ska endast göras gällande om det föreligger särskilda skäl till detta.⁴² Särskilda skäl har ansetts föreligga exempelvis när den som mottog gåvan länge arbetat hos givaren mot låg kompensation för sitt arbete och konsekvensen av detta arbete har blivit att den som får gåvan har blivit sjuk och fått nedsatt arbetsförmåga.⁴³ Även den situation när en mor givit sin dotter en gåva som skulle ha samma funktion som ett testamente har godkänts då hennes son innan gåvans givande genom förfalskande av moderns namnteckning hade utnyttjat modern har ansetts uppfylla kraven.⁴⁴

2.4 Testamentesreglernas bakgrund och utformning

Testamentet som begrepp har diskuterats genom åren. Det finns flera grunder och argument för dess existens. Dess huvudgrund kan anses finnas i att den är en är en förlängning av den privata äganderätten. Äganderätten kan anses som ofullkomlig om möjlighet inte finns för en person att välja att ge bort en egendom även efter att denne har avlidit. Ett annat argument som förts fram för testationsfrihet är att den allmänna välfärden gynnas av att testationsfrihet finns. Detta eftersom en arvlåtare då får mer möjlighet att styra över sin egendom och uppmuntras till att inte spendera alla sina tillgångar genom att denne kan få välja vart tillgångarna ska gå efter att denne har avlidit. Även som ett alternativ till arvsrätten fyller den en viktig funktion då de gällande arvsreglerna inte är passande för alla arvlåtare och att de då ska kunna fördela kvarlåtenskapen på ett för dem mer passande sätt.⁴⁵ Ett testamente är en disposition för vad som ska hända vid, eller snarare efter, döden. Därmed är ett testamente en så kallad dödsrättshandling.⁴⁶

---

⁴⁰ ÄB 7:4 1 st.

⁴¹ ÄB 7:4 2 st.

⁴² ÄB 7:4 3 st.

⁴³ NJA 1942 s. 609.

⁴⁴ NJA 1954 s. 517.

⁴⁵ Boströms s.102-103.

⁴⁶ Malmström & Singer s. 88.

Genom att upprätta ett testamente kan en arvlåtare alltså själv fördela sin kvarlåtenskap innan döden. För att kunna upprätta ett testamente måste vissa kriterier vara uppfyllda. Den som testamenterar måste ha fyllt arton år, om inte vissa undantag är uppfyllda. Dessa är att den som testamenterar är gift eller vill testamentera egendom som denne själv råder över.⁴⁷ Det går endast testamentera till någon som varit född när arvlåtaren dör eller avlad och född vid liv.⁴⁸

När ett testamente upprättas ska detta göras skriftligen och i närvaro av två vittnen. Vittnen måste veta om att de bevittnar ett testamente, däremot finns inget krav på att de ska känna till innehållet i testamentet.⁴⁹ Ett vittne får inte vara under femton år eller lida av en psykisk störning som gör att denne inte har insikt av betydelsen av bevittningens betydelse. Vittnet får inte heller vara testators make eller vara släkt i rakt upp och nedstigande led till testatorn, alltså barn, barnbarn, föräldrar och mor- och farföräldrar o.s.v. Inte heller den som är i svågerlag med testatorn får vara testamentsvittne.⁵⁰ Svågerlag är någon i om denne är släkt i rakt upp- och nedstigande led med testators make.⁵¹ Vittnena ska sedan styrka handlingen genom att skriva under denna. De bör även skriva med sina yrken och hemvisster. Tidpunkten för bevittnandet bör också skrivas ner.⁵² Kan inte testamente upprättas skriftligen kan ett nödtestamente göras. Detta kan upprättas muntligen framför två vittnen eller utan vittnen genom ett eget skrivet dokument som testatorn undertecknat själv. Detta blir dock ogiltigt efter tre månader om testatorn haft möjlighet att ordna ett testamente som fyller de vanliga formkraven.⁵³

För att bröstarvinge ska kunna ha möjlighet att jämka testamente måste denne påkalla jämkning om att dennes laglott kränkts inom sex månader efter det att denne delgivits testamentet.⁵⁴ Testamente blir delgivet för en arvinge när denne får testamentet i bestyrkt avskrift när detta är skriftligt. När testamentet är muntligt delges det när arvingen får proto-

---

⁴⁷ ÄB 9:1.

⁴⁸ ÄB 9:2 1 st.

⁴⁹ ÄB 10:1.

⁵⁰ ÄB 10:4 1, 2 st.

⁵¹ Walin & Lind s.295-296.

⁵² ÄB 10:2 1 st.

⁵³ ÄB 10:3 2 st.

⁵⁴ ÄB 7:3 1 st.

koll över förhör med testamentsvittnena eller annan skriftlig uppgift om testamentets innehåll.⁵⁵

2.5 Proposition 1986/1987:1

I propositionen föreslog de familjelagsakkunniga att laglottsskyddet skulle avskaffas, dock med tre skiljaktiga meningar. Remissinstanserna ansåg dock med några undantag att den behållas. I propositionen ansågs dock av departementschefen att laglottsskyddet skulle behållas. Propositionen inledes med en kort genomgång om reglerna för arv och laglottsskyddet. Det nämns att det då fanns i Norge, Finland, Danmark och Island. I Finland och Danmark var kvotdelen till och med desamma som i svensk rätt.⁵⁶

Laglottsskyddets syften gick först igenom. Dessa var, och är fortfarande, att en del av kvarlåtenskapen från den avlidne ska bevaras till de närmaste släktingarna. Orsaken till denna motivering var att det vanligtvis finns nära band, både socialt och ekonomiskt, mellan den som avlidit och dennes närmsta släktingar. Det andra syftet med laglottsskyddet som tas upp är att uppnå en jämvikt mellan bröstarvingarna och undvika att en bröstarvinge får egendom testamenterat till sig vilket i sin tur missgynnar andra bröstarvingar. De sakkunnigas undersökningar visade att det är inte särskilt vanligt att en testator testamenterar sin kvarlåtenskap till någon som inte tillhörde dennes närmaste släktingar. Detta visade på att laglottsskyddet inte hade en stor funktion när det kom till att skydda bröstarvingarna från att få sitt arv borttestamenterat. Alltså uppfylldes inte det första syftet i någon större mån.⁵⁷

Tyngsta grunden till att de sakkunniga ville avskaffa laglottsskyddet var att det genom detta skulle stärka den efterlevande makens position. Möjlighet skulle skapas för att kunna skydda sin maka genom att lösa dennes utsatta situation med ett testamente. De sakkunniga ansåg vidare att barn idag inte är beroende av arvet från sina föräldrar för att klara av att försörja sig. I propositionen fanns förståelse för de sakkunnigas ställning men medhåll om ett ökat skydd för efterlevande make vid borttagande av laglottsskyddet ansågs inte lika säkert då arvlåtare lika gärna kan testamentera till någon annan person.⁵⁸

---

⁵⁵ ÄB 14:4 1 st.

⁵⁶ Proposition 1986/87:1 s. 79.

⁵⁷ Proposition 1986/87:1 s. 80-81.

⁵⁸ Proposition 1986/87:1 s. 81.

I propositionen ansågs en stor risk med att avskaffa laglottsskyddet vara att detta kunde drabba särkullbarn⁵⁹ hårt. Särkullbarn är barn som endast en av makarna är förälder till. Orsakerna till att dessa skulle drabbas hårdare än andra bröstarvingar var bland annat bristande kontakt, påverkan av familjen i det nya äktenskapet och motsättningar med den nya maken och barnen till den nya maken. Detta skulle kunna medföra att en arvlätare riskerar att tappa kontakten med den gamla maken och de barn arvlätaren har med denna och testamentera bort dessa ur testamentet. Det hade cirka tio år innan propositionen gjordes infört arvsrätt efter fadern och dennes släkt för barn till föräldrar som inte är gifta med varandra. Det ansågs inte att detta slagit igenom fullt ut i samhället än och att tiden inte var mogen att ta bort det skydd som laglottsskyddet innebar för dessa barn ännu. Det ansågs att remissutfallet stödde detta resonemang. Även de övriga nordiska länderna var då totalt ovilliga att avskaffa laglottsskyddet. Skulle laglottsskyddet avskaffats hade det då brutit mot den nordiska rättsenlighet som då fanns. På grund av dessa skäl ansågs det att laglottsskyddet skulle behållas.⁶⁰

2.6 SOU 1981:85

Denna SOU arbetades för att ge underlag till ovan redogjorda proposition 1986/87:1 och diskuterade bland annat laglottsskyddet. Inledningsvis kom ett stycke som kort gick igenom svenska regler. Efter detta redogjordes sammanfattat för reglerna i Danmark, Norge, Finland och Island. I Danmark och Finland var laglottsskyddet hälften av kvarlåtenskapen, alltså som i Sverige. I Island och Norge var den dock bestämt till två tredjedelar. Norge hade dessutom regler som gjorde att det fanns en beloppsmässig gräns vid 500 000 kr för varje barn respektive gren efter avlidet barn. I det senare fallet hade varje bröstarvinge rätt att utfå 100 000 kr ur kvarlåtenskapen om det fanns täckning för detta. Det togs även upp att vissa länder saknar laglott, England ges bland annat som exempel. Där kunde barn eller efterlevande make istället som var i behov av underhåll utfå egendom eller avkastning från sådan ur testamentet.⁶¹

Efter denna inledning kom de familjelagsakskunnigas framställning. Denna började med att gå igenom laglottsskyddet syften. Det ena av dessa var, och är, att bröstarvingarna ska vara säkra på att få en del av arvet. Detta på grund av de nära ekonomiska och sociala koppling-

---

⁵⁹ Malmström & Singer s. 34.

⁶⁰ Proposition 1986/87:1 s. 81.

⁶¹ SOU 1981:85 s.206-207.

ar som vanligen finns mellan arvlåtaren och arvingarna, vilka är grunden till att arvsrätten överhuvudtaget existerar. Citat görs även från SOU 1925:43 där det ansågs att ”där arvsrättens grund är starkast, ska arvsrätten förtätas på så sätt att en viss del av arvet ovillkorligt tillfaller arvingarna som laglott”.⁶² Det andra syfte som nämns är att det ska vara rättvisa mellan bröstarvingarna på så sätt att en bröstarvinge inte får en oproportionerligt stor del av arvet framför de övriga. De sakkunniga ansåg att bestämmelserna kring laglottsskyddet visade på en kompromiss mellan två olika ståndpunkter. På ena sida står arvingarnas önskan att utan utomståendes inblandning kunna dela upp kvarlåtenskapen mellan sig. På andra sidan finns arvlåtarens intresse att ha frihet att bestämma över sin egen kvarlåtenskap via testamente.⁶³

Efter detta gjordes en historisk beskrivning där det framförallt nämndes att det redan under 1920-talet lades fram kritik i samband med den nya arvslagen då laglottsskyddet ansågs utgöra en obehörig inskränkning i testamentsfriheten.⁶⁴

Sedan tog de sakkunniga upp att det skett en samhällsförändring som medfört att barn inte längre var beroende av arvet från sina föräldrar för att behålla sin försörjning. Det konstaterades att medellivslängden var kortare förr och att arvlåtaren därmed ofta lämnade omyndiga barn efter sig vid tiden för avlidandet. De sakkunniga sade att den ökade medellivslängden medfört att arvlåtaren då lämnade efter sig äldre barn med egen försörjning. Andra skydd för underåriga som exempelvis livförsäkringar nämns också. Det nämndes även att det faktum att barnakullarna var större förr i tiden i kombination med att kvarlåtenskapens värde ökat tack vare bättre levnadsstandard än tidigare gjorde tillsammans att laglotten var värd mer för bröstarvingarna.⁶⁵

Det diskuterades om laglottsskyddets syfte att skapa rättvisa mellan syskon hade fördelen att arvlåtaren inte kunde göra ett av dem lottlösa ifall de gjort val i livet som inte behagade arvlåtaren, exempelvis ett enligt arvlåtaren felaktigt yrkesval. Syftet med testamentsfriheten är inte att arvlåtaren ska kunna påverka sina bröstarvingars beslut i livet genom att hota dem med borttagande i testamentet. De sakkunniga nämnde även att tävlan bröstarvingarna emellan för att få en fördelaktig position hos arvlåtaren skulle stimuleras om denne helt fritt

---

⁶² SOU 1925:43 s.299.

⁶³ SOU 1981:85 s. 207.

⁶⁴ SOU 1981:85 s. 207-208.

⁶⁵ SOU 1981:85 s.208.

kunde få fördela arvet som denne ville. Det ansågs att den rättvisa laglottsskyddet gav var tveksam i sin verkan. Den minsta skillnaden det kan vara mellan bröstarvingar är om det är två av dem i det fallet är den missgynnade arvingen garanterad en fjärdedel av kvarlåtenskapen och motsvarande kan den gynnade arvingen få tre fjärdedelar. Desto fler bröstarvingar, desto mindre blir varje bröstarvinges laglott och skillnaden ökar då, vilket gör rättvisan ofullkomlig enligt de sakkunniga. Det ansågs även att laglottsskyddet troligtvis har en större betydelse emotionellt än ekonomiskt. Att inte bli utträngd ur sina föräldrars kvarlåtenskap, vanligtvis ens barndomshem, ansågs vara betydelsefullt. Utan att en bröstarvinge för den skull skulle vara berättigad till tillgångar som har ett känslomässigt värde.⁶⁶

Slutligen slog sakkunniga fast att de ansåg att det var dags att avskaffa laglottsskyddet. De ansåg att de grunder som tidigare motiverade laglottsskyddet försvagats väsentligt på grund av samhällsutvecklingen. De nya omständigheterna som fanns då ansågs tala för att arvlåttern skulle få större möjligheter att testamentera utan hinder av laglottsskyddet.⁶⁷

---

⁶⁶ SOU 1981:85 s.209-210.

⁶⁷ SOU 1981:85 s. 211-212.

3 Diskussioner kring och förslag angående förändring av laglottsskyddet

3.1 Motioner

3.1.1 Motion 1996/1997: L417

Annika Jonsell (M) föreslog i denna motion att laglottsskyddet ska avskaffas. Hon inleder med att konstatera att det bör varit självklart att en person ska kunna få disponera sin kvarlåtenskap på det sätt denne vill vid dennes död. Hon anser att det inte är tillräckligt med möjligheten att skriva ett testamente och på så sätt fördela kvarlåtenskapen på annat sätt än lagen säger. Detta eftersom om det finns barn och kanske barnbarn skulle denna rätt vara mycket begränsad. Om testamentet strider mot laglottsskyddet kan bröstarvingar begära att få ut hälften av arvet i strid mot den avlidnes vilja. Den dödes sista vilja respekteras då inte.⁶⁸

Jonsell ger exempel på situationer då det finns goda skäl till att inte vilja att ens tillgångar går till ens barn. Ett exempel är den situation där en son misshandlar och kräver sin far på pengar men där fadern inte vågar eller vill anmäla sin egen son för misshandel. Jonsell tar upp det faktum att om fadern avlidit på grund av att sonen misshandlat fadern till döds skulle sonen ha förverkat sin rätt till att taga arv under förutsättning att sonen varit vid sina sinnens fulla bruk vid händelsen.⁶⁹

Jonsell avslutar med att det inte är för majoriteten av befolkningen som en ändring skulle blivit förmånlig. Utan det är i de enskilda fallen med speciella förutsättningar, som exemplet ovan, som laglottsskyddet är ett problem. Majoriteten vill att eventuella barn och deras avkomlingar ska ärva dem. De behöver dock inte bekymra sig då resultatet blir detsamma vare sig laglottsskyddet finns eller ej.⁷⁰

---

⁶⁸ Motion 1996/97: L417.

⁶⁹ Motion 1996/97: L417.

⁷⁰ Motion 1996/97: L417.

3.1.2 Motion 2000/2001: L409

Stig Rindborg (M) och Elizabeth Nyström (M) vill i denna motion att regeringen ska lägga fram förslag för laglottsskyddets och förälders försörjningsplikts upphörande. De tar upp att laglottsskyddet infördes 1857 i svensk rätt och att syftet då var att skapa en enhetlig lagstiftning för både folk som bodde på landet eller i städer. De anser att samhället såg helt annorlunda ut på denna tid. De ger flera exempel på detta. Att familjen inte längre är det yttersta skyddsnetet. Med detta menar de att barn inte har något försörjningsansvar mot sina föräldrar och föräldrar har i sin tur i regel inget ansvar för barn efter den dag barnen fyllt 18. De tar vidare upp att livslängden ökat väsentligt de under 1990-talets andra del och att detta innebär att de flesta föräldrar hinner uppfostra sina barn och se dem bli myndiga och därefter leva ytterligare minst tjugo år. Om de då umgås med sina barn eller inte anser Rindborg och Nyström inte spelar någon roll då de anser att staten inte bör lägga sig i hur föräldrarna vill styra över sin kvarlåtenskap. De tar liksom Jonsell upp att om familjelivet fungerat bra kommer sannolikt huvudregeln ändå att tillämpas. Men de anser att de föräldrar som misstyccker ska få sin önskan respekterad. De avslutar med att grundinställningen inom arvsrätten är att testators vilja alltid ska respekteras och även i de fall då testatorn har barn.⁷¹

3.1.3 Motion 2010/2011: C207

I denna motion är det Anders W Jonsson (C) som vill att regeringen ses över ÄB och laglottsskyddet. Han fokuserar på att följderna av laglottsskyddet är att individen inte har möjlighet att fritt förfoga över sin egendom. Han anser att frihet att fatta viktiga beslut bara får inskränkas av andra människors rätt till frihet och att laglottsskyddet strider mot detta.⁷²

3.1.4 Motion 2010/11: C353

Erik Bengtzboe (M) går igenom kort hur laglottsskyddet ser ut och vad det innebär. Han tar upp att lagstiftningen inte tar hänsyn till hur relationen är mellan bröstarvingar och arvlåtare. Han anser att dagens lagstiftning bör ses över för att ta reda på om den kan förändras för att vara bättre anpassad till dagens samhälle. Detta då familjer förändras och han an-

---

⁷¹ Motion 2000/01: L409.

⁷² Motion 2010/11: C207.

ser att lagstiftningen inte bör vara moraliserande. Avslutningsvis tycker han att alla ska kunna besluta om hur ens egen kvarlåtenskap ska fördelas.⁷³

3.1.5 Motion 2011/12: C240

Kajsa Lunderqvist (M) vill i denna motion att riksdagen reformerar ÄB och tar bort laglottsskyddet. Hon anser att laglottsskyddet är en inskränkning i den personliga friheten som inte är existensberättigad i ett modernt och fritt samhälle. Hon anser att det finns nog med lagregler som styr människors handlande medan vi lever och att detta är nog. Hon vill inte att människor ska begränsas i sin handlingsfrihet även när de avlidit. På grund av detta vill hon att laglottsskyddet avskaffas.⁷⁴

3.2 34:e Nordiska Juristmötet i Stockholm 1996

Nordiska juristmöten anordnas var tredje år och de har anordnats sedan 1872. Vid dessa möten samlas nordiska jurister för att diskutera olika ämnen.⁷⁵ 1996 hölls det ett möte i Sverige där laglottsskyddets vara eller icke vara diskuterades.⁷⁶ Advokat Christian Bojsen-Möller från Danmark var korreferent vid mötet och dennes argumentation berörs närmare och därefter ett urval av de övriga deltagarna vid mötet.

Bojsen-Möller går i sin diskussion igenom situationer där laglottsskyddet framstår som rimlig respektive orimlig. Han anser att laglottsskyddet är särskilt viktigt för sårkullbarn. Detta eftersom de blivit likställda med barn inom äktenskapet först under 1900-talets första del och att deras skydd då skulle försvinna. I det fall kvarlåtenskapen främst består av tillgångar som är lätta att omsätta, exempelvis pengar, anser Bojsen-Möller att det knappast finns några välgående argument mot att laglottsskyddet fungerar rättvist. Likhetsprinciper och enligt Bojsen-Möller ”osmaklig konkurrens mellan arvingar” gör att han inte anser att det är skäligt att avskaffa laglottsskyddet.⁷⁷

Nästa fall Bojsen-Möller tar upp är där det finns minderåriga barn som varken har utbildning eller arbete eller make vars ekonomi är sämre än arvlåtarnas ekonomi. Han frågar om

---

⁷³ Motion 2010/11: C353

⁷⁴ Motion 2011/12: C240

⁷⁵ Nordiskt Juristmöte, 26/4 2012.

⁷⁶ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s.541.

⁷⁷ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s.542.

det är rimligt att arvlåtaren då ska kunna testamentera kvarlåtenskapen till någon annan? Han avslutar med åsikten att skälen mot borttagande av laglottsskyddet inte är tillräckliga och att den har en stark historisk koppling i de nordiska länderna som talar emot ett borttagande.⁷⁸

Efter detta ges exempel på situationer där laglottsskyddet är skadliga eller ger ett orättvist resultat. Att ha stora tillgångar i fast egendom med låg avkastning kan göra att det uppstår problem i de situationer då en arvinge vill ta över dessa men då måste lösa ut övriga arvingar. En situation som tas upp är där arvingarna är psykiskt sjuka eller liknande och på grund av detta inte har någon glädje av arvet. Nästa exempel som tas upp är om en arvinge missbrukar alkohol eller andra droger och på grund av sitt arv skulle lida direkt skada. Dessa situationer gör att det anses att arvlåtaren ska kunna göra aktuella personer arvslösa. Det anses vidare att laglottsskyddet är ett hinder då arvlåtaren har arvingar som har en rimlig levnadsstandard och då denne vill att arvet ska gå till ett visst syfte, exempel välgörenhet. Här anses det att det är befogat att arvlåtaren ska ha full rätt att förfoga över sin kvarlåtenskap som denne vill. Det nämns även att de finns en övre beloppsgräns i norsk rätt och att det bör vara värt att överväga att införa en liknande gräns i övriga länder.⁷⁹

Advokaten Göran Wörlund från Finland anser att det i Norden inte finns någon respekt för individens vilja efter döden då lagstiftaren bestämmer hur arvet ska fördelas. Han anser att detta är svårt att godta och att laglottsskyddet grundar sig på rent emotionella faktorer. Han är starkt kritisk mot laglottsskyddet och hävdar att ett borttagande av laglottsskyddet inte skulle medföra några problem för arvsrätten. Han förkastar argumentet om att laglottsskyddet är väl etablerat i den nordiska rätten och anser att det inte behövs helt enkelt.⁸⁰

Dåvarande svenska hovrättsrådet Krister Thelin ansåg dock att ett område som rörde familjen, exempelvis familje- och arvsrätt, bör kräva oerhört starka skäl för att en förändring ska göras om reglerna i huvudsak fungerar väl. Han anser att det sunt att om det ska ändras på något centralt i mänskliga relationer ska bevisbördan vara mycket tung. Enligt Thelin saknades det skäl att ändra de svenska reglerna.⁸¹

---

⁷⁸ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s.542.

⁷⁹ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s. 544.

⁸⁰ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s.544.

⁸¹ 34:e nordiska juristmötet i Stockholm 1996 s.548-549.

4 Utländsk rätt

4.1 Finland

I Finland är bröstarvingarna, adoptivbarn och dessas avkomlingar berättigade till hälften av arvet⁸². Bröstarvingarna är liksom i Sverige arvlåtarens barn och ska taga lika lott⁸³. När laglotten bestäms ska också den som gjorts arvlös i testamente eller som blivit arvlös av andra laga skäl räknas med⁸⁴. Har ett testamente skrivits som gör att en bröstarvinge inte kan få ut sin laglott ur kvarlåtenskapen eller hindrar denne att förfoga över egendom som tillkommer denne som laglott är detta utan verkan mot denne. Dock kan ett sådant testamente gå igenom om testamentstagaren betalar ett belopp som motsvarar laglotten i pengar till den laglotsberättigade. Detta får dock inte vara förbjudet i testamentet och ska göras inom en skälig tid som bestäms av arvingen.⁸⁵

Har arvlåtaren givit förskott på arv ska detta läggas till kvarlåtenskapen. Gåvan ska kunna likställas med testamente eller ha till syfte att gynna mottagaren till skada för laglotsberättigad arvinge. Värdet på gåvan ska uppskattas till det värde den hade när den mottogs.⁸⁶ Om en bröstarvinge inte kan utfå sin laglott trots att testamente och gåvoutfästelse lämnats obeaktade är den som fått gåvan skyldig att kompensera bröstarvingen det som saknas från dennes laglott⁸⁷. Har en gåva utfästs men inte fullbordats får denna ej göras gällande om denna kränker laglotten⁸⁸. En bröstarvinge som mottagit egendom ska ta upp denna när arvslotten beräknas och avräkna denna egendom från sin laglott⁸⁹.

---

⁸² Ärvdabalk 5.2 1965/40.

⁸³ Ärvdabalk 5.2 1965/40 2:1.

⁸⁴ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:2.

⁸⁵ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:5.

⁸⁶ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:3.

⁸⁷ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:8.

⁸⁸ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:6.

⁸⁹ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:7.

Anspråk på utfyllnad av laglott ska göras genom talen inom ett år från det att bröstarvinge fått reda på att arvlåtaren är död. När det gäller gåva som gör intrång sträcker sig denna tid upp till tio år.⁹⁰

4.2 Norge

Norge har regler som skiljer sig mer från de svenska reglerna kring laglottsskyddet. Grunderna är dock de samma vad gäller arv. Bröstarvingar kallas i norsk lag för livsarvingane och det är de som ärver om inget annat sägs och de ska taga lika lott.⁹¹ Där är laglotten 2/3 av kvarlåtenskapen. Det norska laglottsskyddet är dock värdemässigt begränsat. Som högst är en bröstarvinge berättigad till 1 000 000 norska kronor och bröstarvinges barn är i sin tur berättigad till 200 000 norska kronor.⁹² Alltså skapas en större testationsfrihet desto högre tillgångar testatorn har.⁹³

Om arvlåtaren har ett underårigt barn finns bestämmelser som kan ge rätt till pengar för att underlätta medan barnet växer upp. Detta är hjälpmedel för att barnet ska få uppfostran trots arvlåtarens död. Beloppet varierar efter vad som under rådande omständigheter är rimligt. I grund och botten ska de kunna ha samma levnadsstandard som om arvlåtaren fortfarande var i livet.⁹⁴

4.3 Danmark

I Danmark är det barnen som ärver arvlåtaren först då de är de närmaste släktingarna. De ska taga lika lott.⁹⁵ Laglotten heter i Danmark tvangsarv och var fram tills nyligen 2/3 av kvarlåtenskapen liksom i Norge.⁹⁶ Sedan en lagändring 2007 är den dock begränsad till 1/4 av kvarlåtenskapen och denna kan inte testamenteras bort.⁹⁷ Arvlåtaren kan dessutom, lik-

---

⁹⁰ Ärvdabalk 5.2 1965/40 7:10.

⁹¹ Lov om arv 1 §.

⁹² Lov om arv 29 §.

⁹³ Lödrup s 71.

⁹⁴ Lov om arv 36 §.

⁹⁵ Arveloven 1 §.

⁹⁶ Feltdhusen Nielsen s. 136.

⁹⁷ Arveloven 5 §, 50§.

som i Norge, begränsa laglotten till 1 000 000 danska kr för varje bröstarvinge om han vill det.⁹⁸

I testamentet kan bestämmas om bröstarvinge ska få ut sin laglott i kontanter. Vidare kan det förordnas om bröstarvingen själv får välja vad denne vill ha ut ur kvarlåtenskapen eller om detta ska vara fastställt. Om det i testamentet finns ett förordnande som ger rätt till en tillgång som överstiger bröstarvingens rätt detta fall kan compensation göras till kvarlåtenskapen.⁹⁹

---

⁹⁸ Arveloven 5 §.

⁹⁹ Arveloven 50 §.

5 Avslut

5.1 Analys

Att laglottsskyddet har varit en viktig del i svensk arvsrätt genom historien står klart. Inte bara i Sverige, utan även i övriga Norden har den begränsat testationsfriheten. Men går den inte att idag ifrågasätta? Ett rimligt antagande torde vara att en regel som bygger på principer från 1800-talet är antingen oerhört väl konstruerad för att inte skadas av tidens tand, eller så är den i behov av viss förändring. Det står klart att det är omdiskuterat och att det finns starka åsikter kring det, inte bara i Sverige utan även i övriga Norden.

Utan tvekan blir arvlåtaren begränsad av laglottsskyddet när denne vill upprätta ett testamente genom att denne bara kan styra fritt över hälften av tillgångarna. Detta innebär att det går att ifrågasätta om de bakomliggande syftena med testationsfriheten verkligen uppnås fullt ut. Visserligen finns inga regler om arvlåtaren saknar bröstarvingar men finns bröstarvingar eller arvingar efter dessa är testationsfriheten kraftigt begränsad. Uppfylls då verkligen den förlängda äganderätten som eftersträvas? Det bör anses tveksamt och det är detta som i regel tas upp när det till riksdagen föreslås en ändring av laglottsskyddet. Hur kan då laglottsskyddet förändras för att öka testationsfriheten? Eller kan laglottsskyddet till och med tas bort helt?

För att kunna föra en diskussion kring om reglerna bör ändras eller tas bort bör det undersökas om de uppfyller sina syften. Dessa syften är som det framgår av uppsatsen att skapa rättvisa mellan bröstarvingarna och att dessa ska vara säkra på att få ut en del av arvet efter sina föräldrar. Beträffande rättvisan kan det anses att den i viss mån är uppfyllt när det är två eller maximalt tre bröstarvingar som delar på laglotten. Även om detta är tveksamt då en fjärdedel jämfört med tre fjärdedelar är en markant skillnad. Men vid de tillfällen då bröstarvingarna är fler bör det anses tveksamt om rättvisa uppkommer när skillnaden då kan vara så stor som en tiondel mot sex tiondelar. I denna situation är den eftersträvide rättvisan dålig. Även i SOU 1981:85 ansågs rättvisan vara dåligt uppfyllt. Visserligen kan detta syfte försvaras genom att det i förlängningen gör att bröstarvingarna inte tävlar om arvlåtarens gunst för att de ska få ut hela arvet och åsidosätta de övriga bröstarvingarna. Dock är det tveksamt om detta argument stämmer då en sådan ”tävling” redan kan motiveras av att skillnaden kan vara så stor mellan den del som är endast laglott och den del som den disponibla kvoten medför som det är visat i detta stycke.

Beträffande att bröstarvingarna ska vara säkra på att få ut en del av arvet efter föräldrarna på grund av sociala och ekonomiska band bör det anses att syftet uppfylls då hälften av arvet tillkommer dem. Dock kan det diskuteras om detta är ett skäl till att inskränka testamentsfriheten. Främst bör sägas att alla familjer inte har självklara ekonomiska och sociala band. Föräldrar och barn kan ha sagt upp bekantskapen sedan lång tid innan dödsfallet inträffar. Ska då detta barn ha samma rätt till arvet som ett barn som istället har nära band till föräldrarna? Talar detta inte i sig emot sitt syfte? Annika Jonsells exempel på med bröstarvingar som misshandlar en eller båda föräldrarna är värd att ta upp i denna diskussion. Här kan det finnas ekonomiska och sociala band men frågan är om det sociala bandet är av sådan art att det ska vara ett argument för att vara berättigad till arv efter en förälder som bröstarvingen misshandlat. Även om det sannolikt inte är detta som avses med sociala band är inte alla familjerelationer av god natur. Men att bli tvingad att hälften av ens tillgångar ska gå till någon som det inte finns en relation till annat än biologiskt kan tyckas märkligt.

Det tas ofta upp situationer där laglottsskyddet anses vara en nackdel i de ändringsförslag som lagts fram i riksdagen och i övriga sammanhang. I Jonsells motion där det exempelvis tas upp en situation där en bröstarvinge misshandlar föräldern kan det självklart tyckas orimligt att denna bröstarvinge skulle vara berättigad till hälften av kvarlåtenskapen om denne är ensamt barn. Självklart är det hårt i denna situation men då det är en fiktiv situation och det berör en situation vars mörkertal rimligtvis är omöjligt att spekulera i får den ses som svår att lägga upp en diskussion helt kring. Då kan Rindborg och Nyströms motion som mer fokuserar på samhällsförändringar anses ha större tyngd då dessa argument är tydligare och mer dokumenterade. Och visst har de en poäng i att samhället har förändrats. Att vi lever längre och på så sätt oftare hinner se sina barn växa upp är en faktor att väga in. Dock kan det anses som allmänt vedertaget att vi idag även skaffar barn vid senare ålder. Exempelvis kan jag göra en parallell till min egen familj där mina föräldrar var 23 respektive 26 år gamla när jag föddes. Jag själv är nu 22 år och tanken på att skaffa familj är i dagsläget helt främmande. För att inte analysen ska bli en redogörelse över mina familjeförhållanden kan detta även ges stöd utifrån en undersökning från Socialstyrelsen där det undersöktes i vilken ålder kvinnor föder sitt första eller senare barn. 1980 var procentandelen för kvinnor som födde sitt första barn när de var över 35 år 3,2 %, 2010 är den andelen 12,6 %. Motsvarande för kvinnor som födde sitt andra eller senare barn var 8,5 % respektive 30,5%.¹⁰⁰ En markant ökning över hur mycket senare kvinnor idag föder barn. Detta får framförallt

---

¹⁰⁰Socialstyrelsen, Bilaga 1-Graviditeter, förlossningar och nyfödda barn

vägas in när man funderar över detta argument då det inte är otänkbart att Rindborg och Nyström tittat på proposition 1986/87:1 och SOU 1981:85. Därefter har barnafödandet som sagt stigit i åldrarna. Detta torde försvaga detta argument för att avskaffa laglottsskyddet helt.

Även särkullbarns situation bör omnämnas då de är den grupp som riskerar att skadas mest av ett borttagande av laglottsskyddet. Detta då om arvlåtaren har bildat en ny familj och på grund av detta glider ifrån särkullbarn från tidigare förhållande eller äktenskap. Även om det redan i SOU 1981:85 ansågs att risken för detta torde försvinna på grund av samhällsutvecklingen. Denna utveckling har fortskridit och detta gör att detta argument torde vara ett relativt svagt skäl till att bevara laglottsskyddet.

Något som är värt att uppmärksamma är det faktum att övriga Nordiska grannländer även de har även de ett laglottsskydd, som uppsatsen visat. I proposition 1986/87:1 tar departementschefen upp att det ska strävas efter en nordisk rättsgemenskap inom området. Detta bör beaktas när man diskuterar hur en eventuell förändring av laglottsskyddet ska formuleras. Danmark, Norge och Finland har alla ett laglottsskydd i sina arvs lagar. Ska det ses ur detta perspektiv kan ett helt borttagande av laglottsskyddet, som föreslås i de motioner som lagts fram till riksdagen, vara en alltför omfattande åtgärd för att helt kunna försvaras. Att ingen till riksdagen föreslagit en ändring av reglerna utan att endast borttagande av dessa känns märkligt. Den största förändringen behöver inte på något sätt vara den bästa. Det känns även svårt att acceptera Göran Wörlunds totala förkastande av laglottsskyddet på Nordiska Juristmötet 1996. Visserligen kan han ha rätt i det att laglottsskyddet grundar sig på emotionella faktorer men detta känns inom arvrätten befogat. Detta då arvrätten rimligtvis bör anses ha sina grunder i emotionella faktorer då den behandlar frågor som rör familjeförhållanden. Vilket gör att detta argument känns tämligen motsägelsefullt.

Sammantaget bör det vara en onödigt kraftig åtgärd att helt borttaga laglottsskyddet. Detta höll även Krister Thelin med om vid det Nordiska Juristmötet. Snarare bör det undersökas på vilka sätt den kan förändras för att inte hindra arvlåtaren fullt så mycket när denne vill testamentera. Det är här då rimligt att se över de nordiska ländernas lagstiftning för att här få förslag och alternativ till hur laglottsskyddet kan förändras för att ges förslag till hur en sådan förändring kan göras. Detta vore även i linje med strävan att en någorlunda likartad lagstiftning på området i Norden.

I Danmark har det relativt nyligen stiftats en ny arvslag. I denna har visserligen laglotten minskat från två tredjedelar av kvarlåtenskapen till en fjärdedel med en beloppsbegränsning på 1 000 000 danska kr men ett borttagande av den har inte gjorts. I Norge finns samma beloppsbegränsning men där är laglotten fortfarande två tredjedelar av kvarlåtenskapen. Dessutom finns här ett skydd till bröstarvingar som är minderåriga när arvlåtaren går bort. Den finska lagstiftningen är så pass lik den svenska att här är svårt att få förslag till förändring av nuvarande lagstiftning. Dess likhet med det svenska systemet är dock ett tydligt exempel på likheterna inom rättsområdet och ett argument för att inte ta bort laglottsskyddet helt. Därför är den inte irrelevant att ha med i uppsatsen.

Att införa en beloppsbegränsning är en tanke som är intressant att diskutera. Detta rekommenderades av Bojsen-Möller när denne diskuterade laglottsskyddet. Då den för närvarande ligger på 1 000 000 danska kr respektive norska kr kan den i diskussionen sättas till samma belopp. Detta för enkelhetens skull i diskussionen och även för att få en lagstiftning som är någorlunda samma i våra grannländer. Visserligen gör valutaskillnader att det svenska beloppet inte är densamma men hänsyn till detta kan inte göras här då denna faktor förändras dagligen. Fördelen med en beloppsgräns av detta slag är större desto större förmögenhet arvlåtaren har. Är kvarlåtenskapen 6 000 000 kr och det finns tre bröstarvingar blir laglotten likväl hälften av arvet. Är kvarlåtenskapen 60 000 000 kr blir den dock endast en tjugondel. Här ges en betydande frihet att testamentera kvarlåtenskapen. Och att som bröstarvinge ha rätt till 1 000 000 kr är inte en särskilt hård begränsning ur den synvinkeln.

Det skulle även underlätta när en arvlåtare äger fast egendom som är värderad till högt värde och som en bröstarvinge ska ta över. En sådan situation kan bland annat uppstå när arvlåtaren varit bonde och då har åkermark till högt värde som denne vill ska gå vidare till en av bröstarvingarna. I de fall bröstarvingen inte har möjlighet att lösa ut övriga arvingar är laglottsskyddet ett problem för arvlåtaren. Visserligen går detta att lösa om ett lån tas för att finansiera köpet, dock finns risk att egendomen redan är belånad eller pantsatt. Med en beloppsbegränsning skulle sådana här problem kunna underlättas. Denna situation går även att applicera när aktierna i ett familjeföretag ska föras vidare till en av bröstarvingarna.

Kritik som kan föras mot en beloppsbegränsning är självklart att den endast gynnar de som har en förmögenhet som överstiger ett visst belopp som är beroende på antal barn arvlåtaren har. Det är självklart ska inte lagstiftningen missgynna människor som inte har ett flertal millioner i tillgångar. Men frågan är om en beloppsbegränsning verkligen är missgyn-

nande för dessa? Är den snarare inte enbart gynnande för de som kan dra nytta av att de har en viss förmögenhet? Alla regler har fördelar respektive nackdelar och en beloppsbegränsning skulle ge arvlåtaren en större frihet under vissa förutsättningar medan bröstarvingarna har rätt till en trots allt betydande summa pengar. Sedan är ju normalfallet enligt Jonsell att inget testamente görs, vilket betyder att en del av en minoritet som inte skulle gynnas av en beloppsbegränsning. Det är inte otänkbart att det är vanligare att personer som har en viss förmögenhet är mer benägna att upprätta testamenten då de helt enkelt har mer tillgångar att förfoga över och det kan vara av intresse att åstadkomma tydlighet när arvet sedan ska fördelas. Detta är dock författarens egen teori och i uppsatsen ges inget belegg för denna teori. Skulle detta vid en närmare undersökning dock visa sig stämma skulle detta betyda att en beloppsbegränsning skulle vara till fördel för en stor grupp av de som skriver testamente. Dessutom ger en beloppsbegränsning att syftet uppfylls om att uppnå rättvisa mellan bröstarvingarna. Åtminstone om arvlåtaren vill förordna kvarlåtenskapen till någon annan än bröstarvingarna. Annars finns en uppenbar möjlighet att det kan bli en stor orättvisa om tillgångarna i kvarlåtenskapen är stora men att likväl vara garanterad 1 000 000 om tillgångarna är tillräckligt stora är det inte ett oansenligt belopp vilket gör att det inte på samma sätt behöver diskuteras kvotdelar och rättvisa. Denna rättvisa är redan tveksam med det nuvarande systemet i större syskonskaror i synnerhet. Även syftet om att få ut en del av arvet uppfylls med en beloppsbegränsning. Att införa en beloppsbegränsning bör ses som en kompromiss då den inte kommer göra varken de som vill behålla laglottsskyddet i sitt nuvarande skick eller de som vill ta bort den nöjda. Det borde dock vara det klokaste valet då den ger den till synes största friheten under rätt förutsättningar men annars förblir skyddet oförändrat.

Det kan tyckas märkligt att argumentera för att ändra lagstiftningen för att den ska bli mer enhetlig med de övriga länderna i Norden när de svenska och finska reglerna redan är mycket lika. En anledning till att jag väljer att förespråka en ändring som förändrar detta är att de danska reglerna ändrats nyligen och bör därmed vara mer anpassade för dagens samhälle. Även att det inte är en total reformering av laglottsskyddet talar för denna lösning enligt mig.

De norska reglerna om att underåriga bröstarvingar har rätt till ett belopp för att underlätta uppväxten torde dock vara intressanta att titta över även de. Det torde inte vara orimligt att införa liknande bestämmelse. Visserligen skulle detta innebära en begränsning i testationsfriheten men då en beloppsgräns skulle sannolikt ge betydligt större frihet att testamentera

att en underhållsregel borde gå att försvara. Visst familjen är inte idag det yttersta skydds nätet för många som Jonsell skriver. Men det torde vara det första skydds nätet. Även Bojsen-Möller är inne på denna linje när denne diskuterade frågan under det Nordiska Juristmötet. En reglering liknande den norska skulle även göra den svenska respektive norska laglottskyddet betydligt mer likartade än idag, vilket skulle var positivt om det ses i ett enhetligt nordiskt perspektiv. Vuxna bröstarvingar skulle givetvis missgynnas av sådan här regel. Dock får det anses viktigare att underåriga skyddas hårdare då dessa är mer utsatta och har betydligt svårare att försörja sig på egen hand.

Gällande andelen i arvlåtarens kvarlåtenskap som laglottsskyddet idag är, alltså hälften, ser jag ingen större anledning till att ändra det. Detta då en beloppsbegränsning är redan är en stor förändring på ett område där sådana sällan sker. Det vore då att föredra att se hur väl denna slår ut innan en ändring av den nuvarande kvoten ändras. Därefter kan en diskussion föras åter kring ett ändrande av vilken kvot som laglottsskyddet ska bestå av. Möjligen skulle kvotdelen sänkas om ovanstående regler om att underåriga bröstarvingar infördes i svensk rätt. Detta då laglottsskyddet skyddar de som verkligen behöver skydd. Som det klagjorts i uppsatsen är bröstarvingar idag i regel inte beroende av arvet för att försörja sig. Det är dock precis vad underåriga mycket väl kan vara då de saknar egen inkomst. Ett skydd för underårigas försörjning och en sänkning av kvotdelen skulle öka testamentsfriheten men likväl skulle skydd finnas för de bröstarvingar som har störst behov av laglottsskyddet.

En sista punkt att belysa är en som Bojsen-Möller tog upp, nämligen när en bröstarvinges laglott riskerar att leda till skada för bröstarvingen. Han nämner när bröstarvingen missbrukar av narkotika och alkohol som exempel. En missbrukare som får tillgång till en stor summa pengar kommer sannolikt att spendera dessa på droger. Det är här tveksamt om denne skulle känna något socialt band till arvet efter arvlåtaren. Snarare skulle bröstarvingen se arvet som ett välkommet tillskott som möjliggör att dennes beroende kan tillfredställas. Risker finns att bröstarvingen köper mer narkotika än vad denne klarar av att hantera och detta ökar självklart risken för en överdos som kan få dödlig utgång i värsta fall. Detta är en situation som talar för ett borttagande av laglottsskyddet. Alternativt skulle det gå att utforma en skyddsregel för att skydda bröstarvingens hälsa när det finns en klar risk för att arvet skulle komma leda skada för denne. Arvet skulle exempelvis kunna förvaltas av länsstyrelsen tills risken för skada är över för bröstarvingen genom att denne blir fri från sitt missbruk. Detta skulle dessutom kunna fungera som motivationsfaktor för en missbrukare att bli fri från sitt missbruk. En regel av detta slag skulle inte heller inskränka arvlåta-

rens rätt att testamentera, utan förhoppningsvis endast fördröja tidpunkten för när bröstarvingen får ut arv. En sådan regel skulle även ha tillämpning när testamentesförordnande saknas. De praktiska problemen är dock uppenbara i denna situation då det kan uppkomma svårigheter att ta beslut om när arvet är till skada för bröstarvingen eller när denne är tillräckligt fri från sitt missbruk för att få tillgång till arvet. Då denna fråga inte heller är av direkt betydelse för arvlåtaren och därmed inte lika intressant är detta en diskussion som inte kommer att göras här.

5.2 Slutsats

Att testationsfriheten idag kränks av laglottsskyddet bör stå klart. Finns bröstarvingar är det inte möjligt att helt fritt testamentera kvarlåtenskapen. Dessutom kan det anses tveksamt om den uppfyller sina syften fullt ut idag, särskilt gällande rättvisan mellan arvingar. När det kommer till att vara berättigad en del av arvet på grund av familjebanden kan det också ifrågasättas om dessa band är tillräckliga när en förälder vill testamentera bort ett barn. Dock finns det starka skäl till att behålla laglottsskyddet. Att helt ta bort laglottsskyddet skulle vara ett stort ingrepp i familjerätten och sådana bör inte göras utan mycket starka skäl. Den har en stark historisk koppling i Sverige och i övriga Norden vilket gör att ett borttagande är väl långtgående då det eftersträvas enighet länderna emellan på familjerättens område och dessa länder har ett laglottsskydd. Det finns dock möjlighet förändra den genom en beloppsbegränsning som innebär att testationsfriheten ökar med arvlåtarens tillgångar. Detta skulle öka testationsfriheten under rätt förutsättningar och vara ett litet steg mot större testationsfrihet. Då både Norge och Danmark har satt sin respektive gräns vid 1 000 000 vore detta ett logiskt belopp. Bröstarvingarna är visserligen på detta sätt fortfarande berättigade att få ut en del av arvet men denna del är nu begränsad, uppfyllt. Syftet att skapa rättvisa mellan bröstarvingarna är i nuläget mycket tveksamt uppfyllt och en beloppsbegränsning innebär visserligen en möjlighet att en bröstarvinge får betydligt mer än övriga men sådan är redan situationen idag och en beloppsbegränsning påverkar då varken negativ eller positivt jämfört med nuvarande lagstiftning. Däremot finns möjlighet till ökad testationsfrihet under rätt förutsättningar.

Det finns även andra regleringar som går att införa. Ett belopp som garanterar underåriga bröstarvingar underhåll ur kvarlåtenskapen vore en intressant ide för att skydda barn som inte kan svara för sin egen försörjning. Detta möjliggör att en sänkning av kvotdelen görs då de bröstarvingar som mest behöver arvet för att försörja sig skyddas medan vuxna

bröstarvingar kan antas ha en egen ekonomi som försörjer dem. Även möjlighet att frysa tillgångar för att skydda bröstarvingar från sig själva är en intressant tanke.

Referenslista

Offentligt tryck

Lagtext

Föräldrabalk (1949:381)

Ärvdabalk (1958:637)

Äktenskapsbalk (1987:230)

Lov nr 515 af 06/07/07 Arveloven (Dansk lag)

Lov 1972-03-03 nr 05: Lov om arv m.m. (Norsk lag)

Ärvdabalk 5.2. 1965/40 (Finsk lag)

Propositioner

1986/87:1, Äktenskapsbalk

Statens Offentliga Utredningar

SOU 1925:43, Förslag till lag om arv m.m.

SOU 1981:85, Äktenskapsbalk

Motioner

1996/97: L417, Avskaffande av laglott samt utökad arvsrätt

2000/01: L409, Laglott

2010/11: C207, Avskaffande av laglotten

2010/12: C353, Ärvdabalken

2011/12, C240, Reformering av ärvdabalken

Praxis

NJA 1934 s.462

Referenslista

NJA 1935 s. 203

NJA 1939 s. 71

NJA 1942 s. 609

NJA 1954 s.517

NJA 1973 s. 687

NJA 1998 s. 534

Doktrin

Boström, V (2003) Tolkning av testamente, Umeå: Juridiska Institutionens skriftserie No 7/2003, ISBN 91-7305-535-2.

Walén, G/Lind, G (2008), Kommentar till Ärvdabalken Del 1 (1-17 kap.) Arv och Testamente, sjätte upplagan, Norstedts Juridik, ISBN 978-91-39-01300-6

Saldeen, Å/Malmström, Å (1991), Successionsrätt-Arv, bodelning och arvsskifte, åttonde upplagan, Iustus Förlag AB, ISBN 91-7678-200-X

Lödrup, P (2003), Nordisk arverett, Nordisk Ministerråd, ISBN 92-893-0831-1

Brattström, M/Singer, A (2006), Rätt arv-fördelning av kvarlåtenskap, Iustus förlag AB, ISBN 91-7678-633-1

Feldthusen, R K/Nielsen, L (2007), Arveretten, Gjellerup/Gads Forlag 2007, ISBN 13:978-87-13-04951-6

Eriksson, A (2008), Arv och testamente, Thompson Förlag AB, ISBN 978-91-7610-286-2

Internetkällor

Thorsell, S, Dags att Sverige avskaffar bröstarringars rätt till arv, Dagens Nyheter 12/1 2012 (9/4 2012), www.dn.se

Advokat Svante Thorsell, www.advokatsvantethorsell.se

Referenslista

Socialstyrelsen, Graviditer, förlossningar och nyfödda barn, bilaga 1, 2012, (13/5 2012)
www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18669/2012-4-2_Bilaga1.pdf

Nordiskt Juristmöte (1996), Stockholm, (26/4 2012), jura.ku.dk/njm/34/34_25.pdf/

Nordiskt Juristmöte, (26/4 2012), www.nordisktjuristmote.se/om+njm/4799/Page.aspx

Referenslista